

**Ecologia humana**

Codi: 101271  
Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500256 Antropologia Social i Cultural	OT	3	0
2500256 Antropologia Social i Cultural	OT	4	0

**Professor de contacte**

Nom: Hugo Valenzuela García  
Correu electrònic: Hugo.Valenzuela@uab.cat

**Utilització d'idiomes a l'assignatura**

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)  
Grup íntegre en anglès: No  
Grup íntegre en català: Sí  
Grup íntegre en espanyol: No

**Equip docent extern a la UAB**

Diana Calvo Boyero  
Isabel Ruíz Mallen  
Laura Calvet  
Mar Grau  
Pablo Domínguez

**Prerequisits**

Ningun requisito

**Objectius**

El objectius del curs són:

- Conèixer les principals cosmologies associades a la comprensió de la relació entre Natura i Cultura.
- Conèixer el conjunt programàtic d'aportacions teòriques i d'estudis de cas etnogràfics clàssics de l'Antropologia Ecològica en la seva accepció temàtica i històrica.
- Conèixer l'obra de les figures més prominents en aquest camp - llurs aportacions teòriques, metodològiques i etnogràfiques.
- Conèixer de primera mà alguns treballs etnogràfics actuals i contemporanis que s'estan duent a terme per científics i investigadors, així com les problemàtiques més rellevants (ICTA i Departament Antropologia).

**Competències**

**Antropologia Social i Cultural**

- Aprehendre la diversitat cultural a través de l'etnografia i avaluar críticament els materials etnogràfics com a coneixement de contextos locals i com a proposta de models teòrics.
- Demostrar que es coneix i es comprèn la història de la teoria antropològica i la gènesi dels seus conceptes bàsics.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Produir materials relacionats amb la diversitat cultural susceptibles de tenir un impacte crític en les concepcions de sentit comú.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

## Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament les dades procedents de les recerques i els informes antropològics.
2. Analitzar un fet d'actualitat des de la perspectiva antropològica.
3. Aplicar el coneixement de la variabilitat cultural i de la gènesi d'aquesta per evitar les projeccions etnocèntriques.
4. Conèixer i comprendre la incidència de la cultura en els diversos sistemes institucionals d'intervenció mediambiental.
5. Conèixer la dimensió evolutiva de la diversitat humana actual.
6. Enumerar les teories sobre l'espècie humana i posar-les en relació amb la producció de la societat i la cultura.
7. Explicar els desenvolupaments disciplinaris i les tendències interdisciplinàries actuals de la crítica a la dicotomia cartesiana naturalesa-cultura.
8. Exposar en forma narrativa els resultats del treball, d'acord amb els cànons crítics de la disciplina i tenint en compte els diferents públics a qui van dirigits.
9. Identificar els desenvolupaments disciplinaris recents i la vinculació de la teoria antropològica amb les disciplines socials afins en el seu desenvolupament històric i en les tendències interdisciplinàries actuals.
10. Identificar els processos diversos de relació entre les poblacions humanes i el seu hàbitat.
11. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
12. Identificar les tendències interdisciplinàries actuals compartides per l'antropologia i les disciplines socials afins en el camp respectiu.
13. Interpretar la diversitat cultural a través de l'etnografia.
14. Participar en debats sobre fets històrics i actuals respectant les opinions dels altres participants.
15. Produir materials sobre les relacions entre població humana i medi susceptibles de tenir un impacte crític en les concepcions polítiques i de sentit comú en els seus respectius camps.
16. Reconèixer el caràcter cultural de les conceptualitzacions de la naturalesa i la societat.
17. Sintetitzar els coneixements adquirits sobre la relació entre naturalesa, cultura i societat.

## Continguts

El curs s'organitza en 30 sessions amb blocs temàtics impartits per professors del ICTA i el departament d'Antropologia Social i Cultural:

1. Introducció. Temes introductoris.
  - Precedentes históricos, teorías ecología cultural, las ramificaciones de la ecología cultural...
  - Etnoecología
  - Socioecología
  - Ecología simbólica
3. Poblaciones indígenas y medioambiente
  - Cazadores y relectores

- Pastoralismo
- Conservació comunitària
- 5. Los bosques y el ser humano.
  - Ecología histórica
  - Dualidad hombre/naturaleza
  - Diferencias culturales en el manejo de bosques
  - Etnobotánica en bosques tropicales
  - Domesticación de plantas
- 7. TEK y la diversidad biocultural en un mundo de cambios y valores
  - Investigando TEK
  - Conocimiento ecológico tradicional
  - La diversidad y la memoria cultural
  - Los valores espirituales: the Sacred Groves
  - Permacultura
  - Justicia ambiental
  - Redes sociales e intercambio
  - Diversidad biocultural
- 9. Presentación de estudios monográficos.
  - Evaluación y presentación de trabajos

## Metodologia

En aquest curs distingim entre classes teòriques dels mòduls, presentació de monogràfics aplicats i tutories individuals-grup.

**Classes teòriques.** A les classes teòriques es disposarà d'una introducció per part del docent, amb exemples i discussions amb els participants. En aquestes classes es recomanaran lectures en funció dels interessos dels participants. En aquestes classes s'utilitzaran transparències.

**Ponències monogràfiques de blocs temàtics (teoria i recerques en curs):** una part substancial d'aquest curs es dedica a la presentació, per part de investigadors (ICTA), de monogràfics basats en les seves pròpies recerques en el camp de l'ecologia i l'antropologia ecològica.

**Seminaris de presnetació de treballs:** com a part de l'aprenentatge els alumnes hauran de presentar i discutir textos fundacionals de la disciplina (d'una llista d'autors clàssic si contemporanis triats).

Es valorarà positivament el lliurament dels informes en els terminis previstos.

## Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
<b>Tipus: Dirigides</b>			
Classes teòriques	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
Exposició de recerques	22	0,88	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
<b>Tipus: Supervisades</b>			
Elaboració de treball en equip	38	1,52	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
<b>Tipus: Autònomes</b>			
Lectures materials	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17

## Avaluació

Es recomana una assistència regular

Dos exàmens parcials (40%)

Presentacions en grup de treball i assistència/participació mitjançant activitats programades (60%)

L'alumne/a no podrà optar a ser "No Avaluable" si es presenta al primer exàmen parcial de continguts del primer bloc, que tindrà lloc a la tercera o quarta setmana de classe.

### IMPORTANT:

La nota final es comunicarà pel campus virtual de forma individualitzada i es programarà una sessió de revisió de notes, així com una re-avaluació. Fora d'aquestes dates programades, o vies, no s'atendran reclamacions ni revisions. Tanmateix no es contestaran correus electrònics relacionats amb l'avaluació. Els dubtes i les reclamacions s'han de presentar exclusivament a les sessions programades de revisió de notes.

Els treballs es faran a mans exclusivament mitjançant de l'opció "Lliurament d'arxius" del campus virtual que disposarà d'un període establert de vigència. Si no és possible fer l'enviament en el període establert es podrà lliurar en paper el dia del darrer examen.

Les casuístiques personals que puguin influir en el seguiment normal del curs per part d'un alumne particular (malalties, feines, qüestions personals...) es podran discutir amb el professor, que tractarà de donar una opció flexible a l'estudiant si està raonadament justificat. Ara bé, només es tindràn en compte aquestes qüestions quan siguin, sobrevingudes i convenientment justificades (amb certificats formals) i, quan es coneguin amb antelació, es discuteixin amb el professor durant el primer mes lectiu de l'assignatura - no després ni al darrer moment. Si no es compleixen aquests requisits l'alumne serà avaluat amb NA o Suspès.

## Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Cinc proves parcials en base als mòduls temàtics	70%	20	0,8	2, 3, 4, 7, 10, 15, 16, 17
Presentació de treballs en grup	30%	10	0,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17

## Bibliografia

Acheson, James M. (1981) "Anthropology of Fishing", Annual Review of Anthropology 10: 275-316.

Alegret Tejero, J.L. y Vicente Temprano Gutiérrez (1989) "La antropología marítima como campo de la antropología social", Agricultura y Sociedad 52: 119-142

Berkes, Fikret; Colding, J. and Folke, C. (2000) "Rediscovery of Traditional Ecological Knowledge as Adaptive Management", Ecological Applications, 10(5), pp. 1251-1262.

Brosius, Peter J.; George W. Lovelance and Gerald G. Marten (1986) "Ethnoecology: an Approach to Understanding Traditional Agricultural Knowledge", en Gerald G. Marten (1986) Traditional Agriculture in Southeast Asia: a Human Ecology Perspective. Westview Press. Boulder. Colorado.

Crumley, Carole L. (ed.) (2001) New Directions in Anthropology and Environment: Intersections, Walnut Creek, CA: AltaMira Press.

Dove, Michael R., and Carl Carpenter (eds.) (2008) *Environmental Anthropology: A Historical Reader*, Malden, MA: Blackwell Publishing.

Ellen, Roy (1982) *Environment, Subsistence and System: The Ecology of Small-Scale Social Formations*, Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Ellen, Roy (1998) "Comments to P. Sillitoe: The Development of Indigenous Knowledge. A New Applied Anthropology", *Current Anthropology*, Volume 39, Numer 2.

Fairhead, James and Leach, Melissa *Misreading African Landscape. Society and Ecology in Forest-savanna Mosaic*. Cambridge University Press, 1996.

Haenn, Nora y Richard R. Wilk (2006) *The Environment in Anthropology. A Reader in Ecology, Culture, and Sustainable Living*. New York University Press.

Harold C. Conklin "Hanunóo Color Categories", *Journal of Anthropological Research*. Vol. 42, No. 3, *Approaches to Culture and Society* (Autumn, 1986), pp. 441-446

Ingold, Tim (1986) *The Appropriation of Nature*. Manchester University Press

Marten Gerald G. (2008) *Human Ecology. Basic Concepts for Sustainable Development*. London and New York: Earthscan, Primera edición 2001

Moran, Emilio F. (2006) *People and Nature. An Introduction to Human Ecological Relations*. Blackwell Publishing.

Orlove, Benjamin S. (1980) "Ecological Anthropology", *Annual Review of Anthropology* 9, 235-273.

Redclift, M. (1996) *Wasted: Counting the Costs of Global Consumption*. EarthScan: London.

Russell, Diane, and Camilla Harshbarger (2003) *Ground Work for Community-Based Conservation*, Walnut Creek, CA: Altamira Press.

Sánchez Fernández, Juan Oliver (1996) "Ecología y cultura", *Política y Sociedad* 23, pp. 51-64

Sillitoe, Paul (1998) "The Development of Indigenous Knowledge. A New Applied Anthropology", *Current Anthropology*, Volume 39, Numer 2.

Sponsel, Leslie E. y David Casagrande (2008) "Sacred places and biodiversity conservation". In: *Encyclopedia of Earth*. Eds. Cutler J. Cleveland (Washington, D.C.: Environmental Information Coalition, National Council for Science and the Environment).

Townsend, Patricia K. (2009) *Environmental Anthropology: From Pigs to Policies* (Long Grove, IL: Waveland Press, Inc., Second Edition).